Europaparlamentet
2024-2029

Budgetkontrollutskottet

2025/2237(INI)

6.2.2026

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om kontrollen av Europeiska investeringsbanksgruppens finansiella verksamhet – årsrapport 2024
(2025/2237(INI))

Budgetkontrollutskottet

Föredragande: Dick Erixon

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION 3

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om kontrollen av Europeiska investeringsbanksgruppens finansiella verksamhet – årsrapport 2024

(2025/2237(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av EIB:s investeringsrapport 2024/2025 *Innovation, integration and simplification in Europe*, som offentliggjordes den 5 mars 2025,

– med beaktande av revisionsrättens särskilda rapport 07/2025 om Europeiska fonden för strategiska investeringar,

– med beaktande av uttalande CC 1/2025 från kontaktkommittén för de högre revisionsorganen i Europeiska unionen av den 30 september 2025 om den externa offentliga revisionen av Europeiska investeringsbanken,

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från budgetkontrollutskottet (A10-0000/2026), och av följande skäl:

A. Europeiska investeringsbanksgruppens (EIB-gruppen) huvuduppgift är att stimulera den ekonomiska tillväxten i EU. Dess investeringar bör åtgärda verkliga marknadsmisslyckanden.

B. Socialpolitiska områden är i första hand nationella befogenheter. EIB:s finansiering kan inte användas som ersättning för nationella budgetar och måste visa verklig additionalitet.

C. Grundligheten i och kvaliteten på parlamentets tillsyn över EIB:s finansiella transaktioner bör stämma överens med intensiteten i samarbetet mellan EIB och kommissionen, som har blivit mycket betydande.

D. EIB ägs av medlemsstaterna, och ansvaret för dess tecknade kapital på 248,8 miljarder EUR ligger på skattebetalarna. EIB:s upplåning förekommer inte i den nationella skuldstatistiken. Denna typ av verksamhet utanför balansräkningen gör det nödvändigt med strikta effektivitetsstandarder och extern revision. Utvidgningen av EIB:s mandat måste åtföljas av en förstärkning av arrangemangen för extern revision.

Finansiella transaktioner och prestation

1. Europaparlamentet noterar EIB-gruppens stabila finansiella prestation 2024. Parlamentet betonar att framgång måste mätas genom påvisbara ekonomiska resultat, inte bara beviljade finansieringsvolymer.

2. Europaparlamentet noterar med oro att andelen betalningar som var försenade med mer än 90 dagar tredubblades och uppgick till totalt 281,3 miljoner EUR i slutet av 2024,

vilket motsvarar 0,06 % av den totala låneportföljen (jämfört med 82,4 miljoner EUR eller 0,02 % i slutet av 2023). Parlamentet framhåller att dessa ökningar av nödlidande exponeringar och försenade betalningar avsevärt överstiger ökningen på 2 % i den totala låneportföljen.

InvestEU, förenkling av den fleråriga budgetramen och faciliteten för återhämtning och resiliens

3. Europaparlamentet noterar att EIB under 2024 godkände 38 transaktioner inom ramen för InvestEU och utnyttjade 1,7 miljarder EUR av EU-garantin. Parlamentet betonar att InvestEU-programmet bör utvärderas på grundval av kvaliteten på dess insatser och deras mätbara effekter, snarare än enbart på grundval av det belopp som används. Parlamentet insisterar på att rapporteringen måste flytta fokus från inputbaserade mått till effektbaserade indikatorer som visar på verkliga ekonomiska resultat.

4. Europaparlamentet noterar att EU:s fragmenterade finansieringslandskap leder till ineffektivitet. Parlamentet betonar att minskad byråkrati är avgörande för att återställa konkurrenskraften.

Energitrygghet

5. Europaparlamentet uppmanar EIB att utöka finansieringen av kärnenergi och utvärdera samtliga koldioxidsnåla projekt mot objektiva kriterier, inbegripet koldioxidintensitet under hela livscykeln och nätstabilitet, utan diskriminering mellan olika tekniker. Parlamentet betonar att medlemsstaterna behåller sin suveräna rätt att besluta om sin energimix.

Utrikes- och säkerhetspolitik

6. Europaparlamentet betonar vikten av EIB-gruppens bidrag till Europas fred och säkerhet, i enlighet med vitboken om europeisk försvarsberedskap 2030, genom dess stöd till initiativ för att stärka EU:s försvarsindustri, förbättra cybersäkerhetsinfrastrukturen och främja innovation inom kritisk försvarsteknik genom att tillhandahålla finansiering och mobilisera privata investeringar.

7. Europaparlamentet betonar att EIB bör kunna finansiera alla typer av försvarsprojekt.

8. Europaparlamentet uppmanar EIB att identifiera hinder för investeringar i försvar och gränsskydd. Parlamentet betonar att undanröjandet av hinder är avgörande för konkreta säkerhetsresultat.

9. Europaparlamentet betonar vikten av att upprätta ett strukturerat samarbete med Natos innovationsfond för att säkerställa synergier och undvika dubbelarbete, särskilt när det gäller att skala upp teknik där det privata kapitalet är otillräckligt.

Investeringar på områden som omfattas av nationell behörighet

10. Europaparlamentet påminner om att bostadsutmaningar i första hand bör hanteras på lokal eller nationell nivå. Parlamentet ifrågasätter om EIB:s finansiering av rent lokala bostadsprojekt utan en gränsöverskridande dimension verkligen ger valuta för pengarna.

Stöd till små och medelstora företag, midcap-bolag, uppstartsföretag, expanderande företag och andra företag

11. Europaparlamentet betonar att EIB måste inrikta sig på verkliga marknadsmisslyckanden och att dess investeringar inte får fungera som substitut för privat kapital eller nationella budgetar. Parlamentet betonar att det är mycket viktigt att skydda den konkurrensutsatta marknadsmiljön.

12. Europaparlamentet noterar slutsatserna i revisionsrättens särskilda rapport 07/2025 om otillräcklig additionalitet. Parlamentet varnar för faran med att tränga ut privata investeringar. Parlamentet efterlyser kvantitativa risktrösklar och efterhandsbedömningar av utträngning.

13. Europaparlamentet noterar att EIB-lån medför större administrativa bördor än kommersiella lån. Parlamentet uppmanar EIB att offentliggöra planer för att minska begränsningarna.

Politikområdena sammanhållning, klimat, digitalisering och miljömässig hållbarhet

14. Europaparlamentet betonar att rapportering baserad på volym mäter output och inte resultat. Parlamentet efterlyser resultatinriktade indikatorer såsom koldioxidutsläpp som undviks per investerad euro. Parlamentet förespråkar riktmärkning mot jämförbara insatser.

15. Europaparlamentet varnar för att den kontinuerliga ackumuleringen av överlappande integreringsmål riskerar att skapa en matematiskt omöjlig portföljsammansättning.

EIB:s verksamhet utanför EU

16. Europaparlamentet insisterar på att utlåning till tredjeländer ska villkoras av samarbete med EU om migrationshantering, inbegripet återtagande.

17. Europaparlamentet betonar att kraftfulla bedrägeribekämpningsåtgärder är avgörande för att säkerställa skattebetalarnas förtroende för EIB:s investeringar och dess fortsatta stöd till Ukraina. Parlamentet efterlyser strikta revisionsstandarder. Parlamentet vidhåller att EIB bör ha obegränsad tillsyn över alla sina investeringar utanför EU.

EIB:s struktur för ansvarsskyldighet

18. Europaparlamentet stöder kontaktkommitténs uttalande CC 1/2025 om kritiska brister i revisionen. Parlamentet noterar paradoxen med EIB:s utvidgade mandat och begränsade revisionsbefogenheter. Parlamentet begär att de högsta nationella revisionsorganen ska involveras. Parlamentet upprepar att fördragsändringar är nödvändiga för att ge revisionsrätten full tillgång till EIB.

19. Europaparlamentet uttrycker oro över Northvolts konkurs, trots att företaget har fått 942,6 miljoner EUR i EIB-lån. Parlamentet noterar att liknande risker verkar finnas med Stegra. Parlamentet begär att EIB:s riskbedömningar ska offentliggöras. Parlamentet kräver en översyn av lärdomarna från Northvolt-fallet. Parlamentet uppmanar EIB att offentliggöra riskbedömningsprofilerna för dessa och andra liknande åtaganden. Parlamentet upprepar sin uppmaning till EIB att lämna närmare uppgifter om den

utvärderings- och beslutsprocess som ägde rum före investeringen i Northvolt AB och att förklara hur ett sådant avgörande projekt kunde misslyckas trots EIB:s påståenden om att banken genomför lämplig och kontinuerlig övervakning av mottagarna av sitt finansiella stöd. Parlamentet noterar med oro de partipolitiska kopplingarna mellan EIB:s ledning och en tidig investerare i och rådgivare till Northvolt.

20. Europaparlamentet insisterar bestämt på att förebyggandet av intressekonflikter måste stärkas. Parlamentet efterlyser striktare karensperioder för EIB:s vice ordförande och tydligare regler för deras deltagande i beslut som rör deras ursprungsländer.

Transparens, granskning och tillsyn

21. Europaparlamentet beklagar att EIB inte följde upp parlamentets årsrapport om EIB:s finansiella verksamhet 2023[1]. Parlamentet betonar att ett interinstitutionellt avtal är avgörande för ett förutsägbart samarbete.

Uppföljning av parlamentets rekommendationer

22. Europaparlamentet efterlyser en snabb uppföljning av a) investeringseffekter, b) förebyggande av intressekonflikter, c) transparens och d) denna resolution.

°

° °

23. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen och uppmanar rådet och EIB:s styrelse att hålla en debatt om parlamentets framlagda ståndpunkter i denna resolution.

[1] Europaparlamentets resolution av den 28 februari 2024 om Europeiska investeringsbankens finansiella verksamhet – årsrapport 2023 (EUT C, C/2024/6742, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6742/oj).